

פרשת עקב

וְכִסְף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ - מה קודם? כסף או זהב? (ח, יג)

כאן הקדים הכתוב את ה'כסף' ל'זהב'. וכן בפרשת המלך נאמר: 'וְכִסְף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לְךָ' (שם יז). וכן אצל אברהם אבינו נאמר שהיה 'כֶּבֶד מְאֹד בְּמִקְנֵהוּ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב' ('בראשית' יג). אבל בשאר מקומות הקדים את ה'זהב' ל'כסף', כגון בפרשת המשכן: 'זָהָב וְכֶסֶף וְנַחְשֹׁת' ('שמות' כה). וכן בפרשת הגעלת כלי מדין. והדברים צריך ביאור.

רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א מבאר בספרו 'טעמא דקרא': שבמקום שמדובר בעשירות, מקדים את ה'כסף' ל'זהב', שכן דרך המתעשר שבתחלה מרבה לו ה'כסף' ואח"כ מרבה לו אף ה'זהב'. אבל בשאר מקומות מקדים את ה'זהב', לפי שזה הדבר יותר חשוב והחשוב במעלה, קובע לו מקום תחילה.

וכן מוכיחים כאן הפסוקים שהולך מן הקל אל הכבד, כדרך המתעשר, שאמר בתחילה: 'פֶּן תֵּאָכַל וְשִׁבְעַת יָבֵתִים טָבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַּת: וּבְקָרְךָ וּצְאֹנְךָ יִרְבִּין וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ', בתחילה במאכל, אח"כ בבתים ואח"כ בבקר וצאן ואח"כ ב'כסף וזהב'.

מקור: הגר